

عدد : ۴۴ (برنجی سنه) ۲۵ : رمضان ۱۳۱۷

جمعه

: ۱۴ كانون ثانی ۱۳۱۵

۲۶ كانون ثانی ۱۹۰۰ (برنجی جلد)

ارتقا

ادبیات ، فنون عسکریه و بحریه ،
وتاریخ و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکثیفه فقراتدن
باحث مصور جریده در . هر نوع خصوصیات
ایچون غزله نکه مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

(ارتقا) نکه استانبول و طشره
ایچون بر سنه ۳۲
غروشدرد . پوسته پولی مقبولدر .
صحافی بالجمله ارباب قله آجیقدرد . هر الی قلم
طوتان یازده ییلیر . مرکزی باب عالی
جاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

استانبول ایچون نسخه سی : ۱۰ پاره یه در

شمذیلک جمعه کونلری نشر اولنور

طشره ایچون نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

« اطرافه قورو و ناخوش لخنر داغتيان
موزيقه نك ... »
« ناخوش » فنادكل اما « قورو » نه؟ ..

محمد جلال

— صوم —

ادرا كياه مشرف بولنديغيمز شهر
صيامك علويت قدسيتني تعريف توصيف
غير ممكندر .
شرف نبوت سينه لري اقطار جهانده
مصدق بولنان برني ذي شرفك دلالت
قدسيه ليله بزه قدر واصل اولان اوامر
الهييه اطاعت ايتك هر عقل سليم صاحبك
وظيفه سي وهم وظيفه مقدسه سنك اك
برنجيسي اولق الزم ايكن مع التأسف بعض
ادرا كسنلر ده دا دوعريسي كندولرينه
فيلسوف سوسي ورن برچوق حقا، برچوق
جهلا فرائض الهيئه نك حصائص صحيحه
ولذا ند معنويه سندن مستفيد اولغه چالیشان
و حدينه بيكانه لكه نظر انداز اوليورلر .
ايشته بولنلر دن بعضلرينك امر صيامه اهتم
ايلاهه دكبري كوريلور ، شو حالك نه قدر
مستكره بر حال اولديغني شوراده تعريف
ايتكي زائد كورمدم : اغياره قارشو
بولنن چير كين بر حال تصور اولنه مز .
سوزي اوزاتغه نه لزوم وار! فن جليل
طبابت ترقى و تعالى ايتدجه دين مين اسلا-
مه ده علويت و قدسيتني اثبات ايديور .
دين جليل اسلامك غايت قوي
براساس اوزرينه مؤسس اولسندن و بواساس
قوينك بالكر منافع معنويه به منحصر اوليوب
منافع ماديه بي ده شامل اولسندن دولاني نه
درجه مسعود ، بخيارز، حتى اغيار مز طر-
فلرندن بيله تحسين و تقدير ايدلمكده در .
صومك طباً اولان قائده عظيمه سي
حقنده اطبا طرفندن برچوق مطالعاتده
بولنديغني معلومدر . بر سنه مهادي صورتده
افعال مخصوصه سيله برچوق خدمتلا ايفا
ايدن اعضاي بدنیه دن معده ، امعاء
ايلاه بولنرك وظيفه لرینك حسن صورته
اجراسنه ناظر و معاون اولان قره جكر
وسائر اعضاي داخله و مذكور اعضاي
مختلفه نك آمري بولنان جهات عصبي
شهر صيامده سكونت تامهده بولنيور .
بو احواله بولنن بيوك برواسطه تصور
ايديله مز دنيلور .
بويله تعدادي غير قابل برچوق فوايد
عظيمه سي موجب اولديغندن افكار خيال پرستانه

لرينه الدانه رق بواسطه دن محروم اولنلر
جدا آجينير .
خصوصيه جناب حق قرآن عظيم -
الشاننده سورة جليله بقره ده « كتب
عليكم ... » ايت جليله سيله اوروجي
مسلمانلر اوزرينه فرض ايتمش در ،
برعذر شرعي اولديغني حالده نصل اولوبده
ايفاي وجيبه ده تكامل ايدنيورلر؟ عذر
شرعيسي اولنلر يعني اوچ كونك ويادها
زياده بعد مسافه به كيمك مريض اولوبده
برطبيب حاذق طرفندن مساعده اولنق
وبوكا مماثل حالات وقوعنده اوروجيك
جائز اولور .
ذكر اولنديغني اوزره جناب واهب-
العطايا حضرتلري اوروجي امر ايدنيور .
بو حالده اوروجي استخفاف و تحقيرك
(العياذ بالله) نتيجه سي پك دهشتلي چيقار .
عجبا بورالري تصور اولنيورمي ؟
نظر دقته النيمورمي ؟ تصور ايدلمده ،
بويله قنابر حالي ارتكاب ايتيمه بويله واهي
فكر لرله ضالته قالمغه غيرت و امر الهي بي
حسن ايفايه حصر وجود ايتلي زكه
بوماه مغفرتك فوائد عظيمه سندن مستفيد
اولهلم .

مفتي زاده :

علي احسان

— ارتقا —

قلمكزي دائما جديات واديلرنده
يوروتديكيز ايچون شايان تبريكسكز .
آنحوق بعض حقيقتشنان بومقاله دهكي
افادات و بياناتك اله الديفكر موضوعك
اهميتيه پك ده متناسب اولمديغني ، بويله
برسرنامه التنده ده اطرافلي بيان افكار
و ملاحظات قابل اوله بيله جكني سويلدبلر
مع مافيه هرشي تدريجاً تكمل ايتك برقاعده
طبيعيه اولديغندن ياواش ياواش واصل
سبر منزل كمال اوله جفكره شبه يوقدر .

بركذارش شغف فزون

نرموايدهم . طورنيور . قارشو -
مده بر آراه . اوده طورنيور . ايچنده
برملك ! آه صانكه علويتلر ، حسنلر
آرقه سنده اوچوشان ارواحي نوازشلريله
در آغوشلريله اراحيه مأمور برملك !
ستره عفيفانه سندن بيدار اولان قسمي
يالكر چهره نواره سي ... ايكي نورجوال
ايكي درسيه سماوي وجهني سودالره
بورنيور . اودلر با مللر بكا طوغري

انعطاف ايتدي . او كوزل نظرلر كوزلرمله
قارشولشدي . بوسره ده غنجه كي بلبرنم
كشاده بر انبساطه اوغرا دي : ايتسامني
اهدا ايدنيوردي . صكره صاغ قولني
قالديردى . اوت اوانازك التي فقط دلار
شوبانه برطور ايله صاغ يتاغى اوستته
قويدى . بيلمك كه اوبياض ، پنبه سي
عذارى قلمله نصل نقش ايديم ؟ .. هانكي
رنكي آلهيم ؟ سحر كاهك آچيق نورلري
شفقك قرمزى بلوطلريله خيفتجه تلوين
ايدلسه اورنك اولطافت حاصل اولورمي ؟
اولمز ! آه اولمز . اونده بشقه برملاحت
وار . ايشته بويله بررخ سودا آلود
اوزرينه نهاده لك پرمقنلرندن كوچكي
دكل ياننده كي ... ياننده كي اويوزكلى بوزك
برمقي مستقيانه فقط شوخانه براد ايله
ياصلاشمش ، زياده تماس ايتمش ، كومولمش
اوجهانها ساحه خك آكا نشيمنزار ! ..
شولوحه بديعه ، شوصفيحه ربيعه
قارشوسنده احتساساتم ، احتساسات
ريقه كم كيميلور نلر اوقيوردي ؟ نهانجه
نكتلر بوليور ، نه درين عقده لر كشف
ايدنيوردي ؟ ! ..

محملمز حر كته باشلادى . آريلنيورز
ايكي خطوه يورريورنمز او هلال دكل كالمده كي
قر خسوفه اوغرا دي . بركت ورسون
چوق سورمدي . اومنحوس حائل زائل
اولدى . اوباقيوردي . شمدي بشقه بر حال
آلمش باقيوردي . كوزلر معصومانه تمايل
ايتمش ؛ يناقلا ، دوداقلر عصمتني تأييد
ايدنه جك حاله كيرمش ؛ هيچ برطرفنده
هيچ برحركت يوق ! كولنيورده
يالكر اويكي پارمقي قلملاددى . بو آنده
برده كوزلرني قيرپدي . غائب اولدى .
بوزهره بي همتا غروب ايتدي . فقط
بودمده ذهنمه رسم ايتديكي خيال پك
ملكانه ، پك معصومانه ، پك سودا فروزانه
ايدى ...

اكنيلي :

ع . خاكي

كوچك حكايله

رمضان ايچنده بايرام

سدرك ياصديغني اوستنده طوران پنبه
كاغدي ايكي كوندن بري بلكه يكرمنجي
دقعه اوله رق سوزدي . شيمدي صلحا
قوجه سنك يروتدن چكديكي بوتلغرافنامه نك

ييرانمش قاترلري آراسنده اوقومق ايتديكي
ايك خاطرات تاهلني اكيور .
تخطر ماضي ... اوهيچلشمش اوزا-
قنرك ، خراب ديارلرك متروك كوشلرلرندن
كلن بوسرصر برهيجان حسياتنرك اك
مردنه نقطه لرينه بعث حيات ايتديكي زمان
ياردلي برووجود اذيتيله ، غنيف وجبري
برعزم ايله كوزلرمرزي يومديغمز آن ،
بزي احاطه ايدنيورن محشر خاطرات
اورطه سنده كچن زمانلرمرزي خطوه
بخطوه تعقيب ، دقيقه بدقيقه تماشا ايدنه رك
بوهرج ومرج خيالات ايچنده ياشارز ...
اوخ بودقيقلر !
بودقيقلر حيات گذشته مز تصفيه
حساباتنك صحايف استقباله ، كيريله جك
برنقل يكونيدر .

صلحا بوكيجه مندره اوزامش ،
تلغرافك كتيرديكي مژده وصاله كوكلني
آچمش ، آق دكرك لاجورد طالع لري
اوستندن صيچرايه رق ، چيرينه رق ،
سندله رك ، قوشه رق هر دقيقه زوجني
ياقلاشديران واپورك ايچنده يالكر كند -
يسني دوشونن مؤمنى ، قوجه سني
كورنيوردي .

شيمدي قاين والده سي اوطوردني
كوشه دن بوكولمش بلني طوغرولته رق ،
سنه رك اتخاف ايتديكي تجارب دورادور
حياتنر متولدر بربوست جديته طورغون
انظارني كوزلكنك اوست كنارندن
آغير آغيرسه كديره رك :

— صاقين قيزم ، ديدى ، صاقين
مؤمن كلديكي زمان بويونه آتيلهيم صار-
يله به قالقشمه ...

— نيچون ؟

— اوروجك فاسد اولور .

— اوو .. پكي !

صلحا بويوتى بوكه رك برتسليميت
متدينه ايله مائى ايرى كوزلرني برأ كدى .
مستغرق خيال وصال قالدى . اوشيمدي
بويله بر رمضان كيجه سني دوشونيور : اونى
كورديكي ، اونى بكنديكي ، اونى سوديكي
كيجه ني ...

دزت سنه اول پدرينك سليمانيه ده كي
قوناغنده افطاره كلن مدعوين آراسنده
براقشام ، اوسنه مكتبدين چيچان مؤمن
بك ده پدريله برلكده بولونيوردي . افطاردن
صوكره قوناغتك كنيش ديواخانه سنده
اوشاقلر تراويچ ايچون سجاده لري بايوريور ؛
هر اقشام اولديغني كي حرمه سلا ملى قاپوسى

آراسنه قونولان قفسك آرقه طرفنده
سريلن حاليرك ، عراقيه سجاده لرك
قيورقلىرىنى برايكى خلايق دوزلتيور ؛
سلاملقده بشزلى برقچ شمعاندن صاحيلان
تيرك ، مائيتراق ايشيغك نحيف ايزلىرى
صفه ده كزىنلىرى اوقشايدور ؛ صوكره
ياتسى اذانى اوقوتجه ، كنىش سلاملق
صفه سنده مساك . آغير آغير قوللارنى
صيوايه رق ويكديكريله برركله تعاطى
ايدرك آبدست آلمغه باشلايدورلر ، آرقه
صفه آماده طوران مؤذن افنديله اوکا
معاون برايكى كيشى آياقده جماعتك حاضر-
لامسنة انتظار ابراستعجال خفى ايله اطرافه
باقيدورلر ؛ هر كس ياننده كنىك اياغنه
باقه رق ، طولان صفلى دوزملىيور ؛
امام افندى داودى برصدى مؤثرله
« الرحمن » سورة جليله سنك « فباى... »
تاكيد ربانىسى برصوت مهيب وروح
نواز ايله تلاوت ايديدور ... وهرقده
آخريده كى « صل على محمد » تهليلاتندن
اول ترتيب اولونان :

« توبه ايدلم دىزمه ، نبت المرالله »
« لطفكله زه مرحت ايله ، آمان الله »

آلهيسنك تاثير ماسوا سوزىنى صلحا
شىمدى تكرار دوييور . تراويحك
ختميله صلات وتردن صوكره اترق
صفلى اسكى انتظامنى بر آز غائب ايدرك
افراد جماعت بر آز ايلرى ، بر آز كرى
چكيله رك وكيى باغداش قوره رق امام
افنديك قرائت عربيه امثالاً اوقودىنى عشر
شريفى هلهجا بوكچه تكرار ديكليوركى
شوق روحانىسندن ينه عىنى استغراق
ايله سرمست صافيت اوليور ... !

صلحا ، مؤمن بكى ايلك دفعه ايشته
بوكچه تراويحدين صوكره بويونى بوكش
اللىنى آچش ، برصدق باك عبوديتله
دعا ايدر كن آلدىنى وضع تسليميت ديندا-
رانه ايله كورمشدى .

بوضيافت كيجه سنك اوزرندن شىمدى
درت سنه مرور ايتمشدى . بودرت سنه
ظرفنده ازدواجى ، زوجنك مأمورىتى
والده سنك پدرينك ارتحالى سلبانيه ده كى
قوناغك وارنلر طرفندن فروختى عائله نك
طاغلمسى ، قاين والده سيله بوكوچك اوه
تقلى كى حياتك برتازه قيز اوزرنده براقه
يله جىك آجى ، اك خاطره سوز تقلياتى
كورمش ايدى .

كيجه ايليله يوردى . ساعت سكره
كلشدى . سوقاقده رمضان كيجه ليرنه

مخصوص حركت كيتدكجه آزاليور سوقاق
چوجوقلرينك بلورين نعره لرى سوش
برايكى فانلى يولچى اوچكهلرينك قالدريم
طاشلرينه چارپىسندن متحصل بر شاقيردى
ايله كچور ؛ قارا كلقلر ايچنده كوپكلرك
مغموم وتيز هاوولامه لرى ايشيديدور ؛
تياىرو دونوشى كچن بر آرابه نك نعل
شاقيرديلرندن تكرلك كورولتيسندن صوكره
اورطه لغه كشىف برسكوت ياييلور ؛
سوقاقلرك چارپيتيسى ، تنفى ، سسى ،
صداسى كسيليور ؛ فانلرك آلورلى بيله
شىمدى صارارمش برپاراق كى كيرلى
كوزوكيور ؛ نهايت بردن بره اوزاقدن
بك اوزاقدن ، سكونك انزوانك اوتيسندن
سحورداوولنك متقطع ، قيصى طراقه سى
ايكليور : دان .. دان .. دادان .. !
برايكى دقيقه صوكره كسزين كوشه باشندن
دماغ خراش برديكر داوول سسى مزيج
مدهش بر كومبورتو ايله قاپونك اوكندن
بوتون اوى صارصه رق ، اوركن اويانان
محله كوپكلرينك عوعوه سى آراسندن
كچيور ، اوزاقلاشيور ، كيديوردى .

شىمدى صلحا بوقورقونج صدائى
ايشتمه مك ايستر كى خشيتله كوزلرىنى
اوغمه باشلايدى . برمدت صوكره
قومشونك ديوارنده بر كدى اينجه اينجه
ماولادى . ايزاقدن بر خروس اوتدى ؛
ديكر بر خروسك اوکا مقابله سى اوزاقلره
منعكس اوله اوله بوغولدى كيتدى دهها
صوكره سكوت ... درين ، قورقونج ،
قارا كلق برسكوت .. !

صلحا كيندار ، مغموم بر جهره ديو
عبوستيله اوکا قوزغونى كوزلرىنى آجان
وپاصلى برنجه بولاد قوتيله يوركى صيقان
بوالكلركلغ ؛ بو اوزايوب كيدن تنها كيجه نك
بويرده سياه كيشك يارين عشق ونوازش
صاچان برياروفا كار آيله ييرتيلوب پارچه
لانه جنى دوشونديكجه اوآللى شىميدى
اوپك ، اونلرك آراسنه شىميدىن خمور
هجران وجودىنى آتقى ايچون كندى
اللىنى اوصول اوصول ايلرى يه طوغرو
اوزاتيور ، صوكره لامبه نك برانشعاع
مهتر ومترددى اوطه نك ايچنده كى ضيائى
را كدى تيره تبه صوچلى برچوجوق
احترازيله قوللارنى يانه براقويور يوردى .
افتراقك بو اوچنچى رمضان ايكى
كوندنبرى حلول ايتمشدى . او بر هفته دن
برى سوقاقلرده ، اولرده ينه عىنى رمضان
حاضرقلرىنى كورمش ، نچرهدن باقدقه

كوفهلرينك اوستنده قيرمزى ، يشيل
باغريله برقچ كلاج ده متى صاللانان يوكلى
حاللر كچمشدى . سوقاغك كوشه سنده كى
قيرمزى آشى بويلى چارپىق اوک جو-
مبه سنك آلتنده قومشونك چوجونى
اوافق داوولنى بويونه طاقش ، اوکا
صدائى غليظى هواده نقطه نقطه لكلك
پيدا ايدن متلاشى سلهلر اينديرييور-
دى . صارى اوک چوجونى قارشيدى
ديواره ماهيه قورمق ايشكذارلغيله
ققسى آچش ، النده بريوماق سيجيم ، بر
كهنه ماقاره . اوغراشيور ، اوغراشيوردى .
محله جامه نك جاملرىنى سيلمك ، قنديلارنى
تيزله مك ايچون كوسه قيم ، شال اورنكى
مينتاييله سها اوموزنده ، شالوارنى طالغه-
لانديره رق ، مسجذك حويلسى درت
دونيوردى . جاده نك قالديرملرى آلت
اوست ايدلمش ، تعمير كورييوردى . احبانك
اولرنده كه قادينلرده هپ حمام حاضرقلرى
ايشيديدوردى . هر كون اوک برنده
قولتوقلرنده قوجه بر بوخجه ايله چارشافلى
قادينلر چقييوردى . قاين والده سى ينه رچل
قوانوزلرىنى ييقامش ، افطار طاقلىرىنى
تيزله مش . خوشاب قاشيقلرىنى طور به سندن
چيقاروب بر برر سيلمش ، كيلارى ينه
عنى تهالك واعتنا ايله يرلشديرمشدى .
سوقاقدن تسبيح النده كچنلر تسبيح-
ينك صارى ، يشيل ، قيرمزى بوسكوللرىنى
بر رمضان بشارتى شكلنده اطرافه صاللا-
مقده ايديلر ...

هر رمضان برلاقيدلق ، بردقتسزلك
ايچنده غائب اوليورن بوشيله صلحا بر
هفته دن برى آرى آرى دقت ايديدوردى .

بورومك بيلمين واپور مؤمنى انحق
رمضانك اوچنچى كونى ، انحق يارين صلحا يه
توديع ايدى كدى ... صلحامثاع سفر يه
تحمل ايدمين قاين والده سنك خاطرى
ايچون - ينه زوجنك رجاسيله - يمه قدر
رفيق حياته رفاقت ايدمه مشدى . يالكز
برسنه ايچون ديه بوسفرى اختيار ايدن
مؤمن اوچ سنه صوكره ترفيع رتبه ايله
عودت ايديدوردى .

بوكچه ، قولاغنه اميد وصاله بكز
نكته لر فيصلدايان سكوتلر ايچنده دقيقه لر ،
ساعتلر كچيوردى . صلحاشىمدى زوجنك
قاربوله اوستنده طوران كيجه لكلىرىنى
بركره دهها دوزلتمك هوسيله اوطه نك
كوشه سنه طوغرو ليدنى زمان خدمتى
قاپونى اوره رق سحور يمكنك حاضر
اولديغنى سويلىدى .

صلحا اوطه سنه چيقوبده كوندوز
كرديكى حمامدن حالا نلى طوران لپسقه
صاچلرينك كنارى قيرمزى اويالى بياض
تولندينى صيقلايه رق ياتاغنه اوزاندينى
زمان مؤمنك اوزون بويى ، سياه ييقلرى-
برى كوزلرى ، البسه عسكيره سيله مومك
اوچوق ضياعى ارقه سندن ، قلدچى
شيقيردايه رق ، كندينه طوغرو كلديكى
كوردى ؛ وبوخيا نوازشكارك بوشش
حارونز مينيله مست غرام اوله اوله سوزولن
كوزلرى خفيف بر خواب نوشينك سحابه
كشيفه سنه بوروندى .

شفق سوكمك اوزره ايدى كه دريندن
بوغوق ، اوزون ، آغير براوغولتو ، بر
بويوك واپور دودوكى صيحه سى صلحانك
قولاغنه اوره رق اوى اوركن بر قوش
چاپكلكيله ياتاغندن فيرلاندى . كوشه ده
حالا خمور خمور يانان مومك لپسقه ضياعى
كوزلرىنى اوقشايه رق ، غيجه قلايه رق
قاماشدير كن كنج قادين اوشفافيت
كشيفه نك آراسندن مؤمنك باش اوچنده
اصيل طوران رسمنه براشتياق مختصرله
دوداقلرىنى اوزا تيوردى ...

§

صلحا اوكله نمازندن قالمش ، سجا-
ده سنى طويلا مش ، نماز بزنى باشندن
آتقى اوزره ايدى كه بر آراهه كورولتيسنى
متعاقب سوينچى بر چيغلق اشاغيدن قوبه رق
بر آنده يوقارى قاته فوران ايتدى ؛ وكنج
قادين بوتون اوى طولديران بوهيچان
مسرتك ايچنه مرديونلردن قايارجه سنه
سوزوله رك اينر كن مؤمنى طاشلغك اور-
طه سنده كنىش كوكسى ، ديك صلابتلى
انداميله كورنجه يوره كى پارچه لانيرجه سنه
چاربنغه باشلايدى . آشاغيده برهيكل
مشكل مهابتيله دوران مؤمن ، بر آن ايچنده
قليجك قبضه سنى قاوريا نلى براقه رق ،
شيرراق ديه يره دوشن بر دمير شيقير-
ديسك آره سنده بر شكل قويم ومستقيم
ايله قوللرىنى اوکا آچيوردى ؛ و صلحا
بلااختيار بوقوللرك آره سنه آتيلنجه
اوزون چيلغين بر بوسه ، ناچار اشتياق ،
- قادين والده نك اخطارينه رختا -
اطرافى چينلاتدى ...

احمد حكمت

مديرى : محمد طاهر

محررات - طاهر بك مطبعه سى